

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Nr. 130412.

DIENSTGEHEIM
WEEKOVERZICHT

No. 6/1952.

Verzonden aan:
Zie verzendlijst 113722

Verzonden op: 14 Februari '52

G R O E P 1 - COMMUNISTISCHE PARTIJ van NEDERLAND

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Spreekers	Bijzonderheden
- Hoogezand Sappemeer	16/1	175/200	rustig appl.	G. Wagenaar	Verg. C.P.N.
- Drieborg Gem. Beerta	19/1	90/--	--	W.B. Jansz	Openb. verg. C.P.N.
Goor	19/1	35/300	zeer rustig	J. Broek- man-Smit	Waarheid-film- tournee
Den Haag	20/1	450/--	rustig	J.W. van de Wege	Waarheid-film- tournee
Leiden	23/1	150/200	rustig	H. van Wel- zen	Waarheid-film- tournee
Zwolle	23/1	120/300	rustig	Tj. Jager	C.P.N. film- voorstelling
- Lemmer	23/1	125/250	rustig luid appl.	H. Gortzak	Openb. verg. C.P.N.

COLLECTIEF OVERZICHT

Op

D I E N S T G E H E I M

ALGEMEEN

W.O. 6/1952, blz. 2.

Op twee plaatsen werden de Russische films "Lente in Saken" en "De Roem van de Sport" vertoond, op twee andere plaatsen de film "Het Zwarte Goud" en enige voorfilms. Te Hoogezand-Sappemeer voerde de toneelvereniging "De Rode Vaan" uit Oude Pekela de stukken "Zij die het gelag betalen" en "De Wonderpan" op. De zaal was versierd met rode vlaggen met sikkel en hamer en op spandoeken waren communistische leuzen te lezen als "Nu, 10% loonsverhoging", "Vrede, geen Nazilegers meer over de grenzen" en "Voor een vredespact met de Grote Vijf"

De belangstelling voor de bijeenkomsten was vrij groot, vooral de filmavonden trokken veel belangstellenden.

AMBTENARENVERBOD.

Wederom werd door verschillende sprekers heftig gereageerd op het ambtenarenverbod. Zo werd betoogd dat de regering, onder aanvoering van Drees, een "prachtige stunt" heeft uitgehaald door kort voor de verkiezingen het ambtenarenverbod af te kondigen, waardoor vooral vele jongeren worden getroffen. Zeer waarschijnlijk is deze "stunt" uitgehaald om meer stemmen voor de P.v.d.A. te krijgen. Hieruit kan men afleiden, zo werd gezegd, dat de verkiezingen niet worden geleid door de fracties, maar, zoals dit zoveel met bedekte middelen gebeurde, door de regering.

AFHANKELIJKHEID VAN AMERIKA.

Betoogd werd dat de Amerikaanse hulp aan Nederland voor het Nederlandse volk in het algemeen op verslechtering in plaats van op verbetering was uitgelopen; ook op staatkundig terrein blijkt Nederland geheel onder Amerikaanse invloed te zijn geplaatst. HENK GORTZAK betoogde dat het in de Nederlandse politiek zelfs zover is gekomen dat de Minister President Dr. Drees op hoog Amerikaans bevel een bezoek aan Amerika bracht, waar hij "op 't matje moest komen". Omdat voor deze reis geen gelden beschikbaar waren, werden de reiskosten door Amerika vergoed. Deze totale afhankelijkheid van Amerika, waaruit voortvloeien de enorm hoge kosten aan herbewapening die Nederland moet betalen, o.a. verplichte aankoop van legermateriaal in Amerika, is de oorzaak van de steeds in omvang toenemende werkloosheid onder de Nederlandse arbeiders.

DE WERKLOOSHEID.

Over de toenemende werkloosheid werd gezegd, dat ook onder de arbeiders van andere politieke overtuiging tekenen van onrust zijn te bespeuren. Op vergaderingen van N.V.V. en K.A.B. is door de respectievelijke voorzitters dier bonden,

Oosterhuis

D I E N S T G E H E I M

W.O. 6/1952, blz. 3.

Oosterhuis en de Bruin, openlijk afkeuring van de regeringspolitiek uitgesproken.

DE A.S. VERKIEZINGEN

Gezien in het licht van de a.s. verkiezingen zijn deze uitgesproken afkeuringen slechts schijnpolitiek, zo werd betoogd. Dat er onder de arbeiders in 't algemeen een groeiend verzet valt waar te nemen werd als zeer bemoedigend gezien. De afgevaardigden van de P.v.d.A. en K.V.P. hebben de oude leuzen van werkverruiming, woningbouw en industrievestiging weer uit hun oude mappen gehaald, nu de verkiezingen in aantocht zijn, zo werd gezegd. Na de verkiezingen zullen deze mooie leuzen natuurlijk weer, zoals voorheen steeds is geschied, in de mappen worden opgeborgen en zal er verder niet meer over gesproken worden.

Betoogd werd, dat de Nederlandse werkers deze heren al lang genoeg hebben gadeslagen en dat zij weten dat deze het slechts bij leuzen laten.

De aanwezigen werden opgewekt om de mensen van het N.V.V. en de Christelijke vakbonden, die toch ook voor de vrede en voor sociale verbeteringen zijn, niet te bestrijden, maar met hen te strijden, omdat zij allen dezelfde idealen hebben. Men moet deze mensen thuis opzoeken en hen voor het communisme winnen. Door de succesvolle staking bij de D.U.W. in Drente is gebleken, dat samenwerking resultaat afwerpt, zo werd betoogd en met de leuze "Nationale zelfstandigheid, werk, woningen" werden de aanwezigen opgewekt bij de a.s. verkiezingen hun stem uit te brengen op de C.P.N.

LENINHERDENKING.

Ter gelegenheid van de herdenking van de sterfdag van Lenin werd erop gewezen, dat deze grote leider zich tijdens zijn leven totaal heeft opgeofferd voor de arbeidende klasse. Hij heeft onze ogen geopend voor de uitbuitende politiek der kapitalisten en door de proletarische revolutie, die onder zijn leiding plaats vond, is voor de arbeiders over de gehele wereld een ongekende toekomst geopend.

DE PERS

Betoogd werd dat de reactie steeds feller aanvallen onderneemt op "De Waarheid", die ten doel hebben het verschijnen van dit blad onmogelijk te maken. Dit gebeurt o.a. ook door middel van de verhoging der papierprijzen. Wanneer deze opzet mocht gelukken, dan zal dit de strijd van de arbeidersklasse

aanmerkelijk

D I E N S T G E H E I M

W.O. 6/1952, blz. 4.

aanmerkelijk verzwakken. Opgewekt werd door te gaan met het werven van nieuwe abonné's.

ALGEMEEN NEDERLANDS JEUGD VERBOND.

Rotterdam	22/1	75/198	--	J.M. Stubbe	feestavond
Hoogeveen	25/1	80/80	---	M.v.d. Berg	Amerikaanse amusementsfilm
Rotterdam	26/1	1400/1400	rommelig	A. J. v. d. Flier H. Gortzak	Piet van Staveren-appel
Amsterdam	26/1	1800/5000	wanorde-lijk	G. Wagenaar	idem
Ter Apel	29/1	30/70	---	--	Amerikaanse amusementsfilm

Van de Berg critiseerde de loon- en prijspolitiek en de bewapeningsuitgaven. De jeugd had, volgens hem, geen enkel belang bij de oorlogsvoorbereiding. Hij deelde mede, dat, naar het voorbeeld van jonge arbeiders van de Wester Suiker Raffinaderij te Amsterdam, hier en daar comité's waren opgericht, welke actie voeren voor gratis verstrekking van werkkleding.

Te Rotterdam verklaarde Gortzak dat de jeugd bijeen was om te protesteren tegen de onrechtvaardige straf welke door een kapitalistenregering aan Piet van Staveren is opgelegd. Ondanks dit vonnis was de jeugd niet afgeschrikt, omdat zij bestaat uit mensen als Hannie Schaft, mensen met moed en verantwoordelijkheidsgevoel. Geen communist had met de boerenleider Roskam op een hekje gezeten. Zij die dat gedaan hebben beoordelen nu wie betrouwbaar is of niet. Deze mensen zijn Duits geweest met de nazi's, Amerikaans met de Amerikanen doch nimmer Nederlander. Tien jaar geleden bezocht een klein mannetje die met zijn tante getrouwd was regelmatig een gewezen korporaal. Thans bezoekt de kleine korporaal, Evert Vermeer, de grote Eisenhower. Een tweetal moties werd aangenomen, tegen verlenging van de dienstplicht en het oefenen van Nederlandse militairen in Duitsland.

Het betoog van Wagenaar was vrijwel gelijkloidend aan

dat

D I E N S T G E H E I M

7.0. 6/1952, blz. 5.

dat van Gortzak. Ook hij legde er de nadruk op, dat niet de communist maar de regering onbetrouwbaar is. Zelfs tijdens de rede van Wagenaar bleef de stemming in de zaal onrustig. De niet verwarmde zaal was hieraan mede debet.

Leuzen: "Yankee go home", "Jeugd eist intrekking ambtenarenverbod", "Geen achttien maanden diensttijd, één jaar is genoeg en "Voor een pact van de Grote Vijf".

Een demonstratieve optocht was in Rotterdam toegestaan, in Amsterdam verboden.

De vergadering te Rotterdam op 22-1-'52 was bedoeld als contactavond van de bedrijfsjeugd en jeugdige opvarenden van de tanker "Marisa", die zich als eerste groep achter het initiatief van het jeugdcomité van de Wester Suiker Raffinaderij te Amsterdam zouden hebben geschaard. Stubbe, secretaris van bovengenoemd comité, legde er de nadruk op, dat de bijeenkomst uitdrukking moest geven aan de solidariteit van de jeugd uit de bedrijven met de jonge zeelieden. Hij wekte op door middel van jeugdcomité's een halt toe te roepen aan de kapitalistische uitbuiters en oorlogsdrijvers. Een Indonesische schepaling verklaarde, dat alle aanwezigen van de Marisa leden van de Sobsi waren. Het was de bedoeling overal te komen tot oprichting van zeelieden-comité's

NEDERLANDSE VROUWEN BEWEGING.

Deventer 19/1 75/75 rustig G.Blokker-de Groot

Spreekster releveerde de oprichting van de N.V.B. in 1946. Volgens haar moesten de grote mogelijkheden wel degelijk rekening houden met de internationale progressieve vrouwenorganisatie. De bijeenkomst werd opgeluisterd met declamatie, zang en muziek. Onder de aanwezigen bevonden zich tien mannen. Bal na.

ARBEIDERSBOND VOOR CULTUUR

Landsmeer 26/1 70/-- ordelijk -- film: "Uit het leven" (Russ.)

Geen toespraken.

D I E N S T G E H E I M

W.O. 6/1952, blz. 6.

VREDESBEWEGING.

Groningen	22/1	200/--	rustig	Ds. W.S.H.v.Dalen
Winschoten	25/1	300/300	rustig	Ds. W.S.H. v.Dalen Ds. K.J.F.Keuning

Ds. v. Dalen verklaarde, dat hij geen agent van Moskou was, doch als christen en predikant sprak. Hij ontkende beweerd te hebben, dat de vredesbeweging voor 80% uit communisten bestond. Wanneer de communisten echter vrede predikten stond hij achter hen. De nieuwe vredesbeweging "De Derde Weg" was een P.v.d.A.-stunt. Niettemin werd door de vredesbeweging ook met deze organisatie samenwerking/gezocht. In antwoord op een gestelde vraag deelde hij mede in Mei of Augustus op uitnodiging van de Russisch Orthodoxe Kerk een bezoek aan de Sovjet Unie te zullen brengen. Het IJzeren Gordijn was een krantengordijn. Met verheffing van stem beleed hij zijn geloof in de overwinning van het jonge socialisme dat van Moskou uitgaat. Het Russische militarisme was voor hem slechts tragiek.

Ook Ds. Keuning, die de vergadering te Winschoten opende ontkende communist te zijn, of te behoren tot een of andere verkapte communistische organisatie. Het was spreker bekend, dat van de vredesbeweging ook communisten deel uitmaakten. Hij vroeg zich af hoe men de vrede dacht zonder deze categorie. Was men tegen Amerika dan werd men in de communistische hoek gedrukt. Men moest zich echter niet laten drukken doch zich verzetten tegen de oorlog.

VERENIGING "NEDERLAND - U.S.S.R."

Assen	11/1	40/350	--	--	film: "In Vredestijd"
Bussum	21/1	270/270	ordelijk	G.M.Rosier	film: "Ver van Moskou"
Rotterdam	23/1	20/--	--	A.Gelok-Walvius	lezing
Halfweg	25/1	60/200	rustig	--	film: "In Vredestijd"

D I E N S T G E H E I M

W.O. 6/1952, blz. 7.

Rosier sprak te Bussum zijn voldoening uit over de grote opkomst. Hij zag hierin het bewijs, dat ondanks alle hetze tegen Rusland de belangstelling en de waardering voor Rusland steeds groeiende is. Amerika was volgens hem slechts op oorlog uit als laatste poging om het kapitalisme te redden.

Te Rotterdam vertelde de spreekster over haar ervaringen opgedaan tijdens een reis naar Rusland. Zij belichtte in het bijzonder de vooraanstaande positie waarin de Russische vrouw zou verkeren.

Te Rotterdam, Bussum en Halfweg werden collecten gehouden.

G R O E P 4-A - EENHEIDSVAKCENTRALE.

Sleen	12/1	60/120	rustig	J. Stap	E.V.C.-filmvoorstelling in Schoonoord
Smallingerland	18/1	60/--	--	R. Baron P. Kuilman	E.V.C.-filmvoorstelling afd. Houtigehage
Utrecht	24/1	50/337	tamelijk enth.	J.P. Hellevoort W.F.H. van het Schip	Openb. verg. ABWB
Zwolle	25/1	26/50	matig	H. Beldman W. Hartog	Openb. verg. EVC afd. Zwolle

In Schoonoord deed J. Stap een beroep op de aanwezigen een kleine geldelijke bijdrage te geven om filmvertoningen mogelijk te maken, in die gemeenten waar een tekort aan geldmiddelen bestaat.

Op de vergadering in Houtigehage memoreerde P. Kuilman de heersende werkloosheid. Spreker was van mening dat er werk in overvloed was, maar dat de regering zich meer bemoeide met de bewapening dan met de werkloosheid.

In Utrecht sprak J.P. Hellevoort zijn teleurstelling uit over de geringe opkomst. Volgens spreker waren er kosten nog slechts gespaard om de vergadering die viel in de aangekondigde

"Bouweek"

D I E N S T G E H E I M

W.O. 6/1952, blz. 8.

"Bouwweek", te doen slagen. W.F.H. van 't Schip hield een uitvoerig betoog over de heersende woningnood. Volgens hem was er in Amsterdam een actie-comité voor woningaangelegenheden opgericht, waarin o.a. N.V.V.-ers zitting hadden. Deze week hadden in overleg met dit comité een paar werkloze bouwvakkers aldus spreker, de nodige reparaties in een bepaald huis opgenomen en hiervan een bestek gemaakt. Het comité zou nu in overleg zijn getreden met B. en W. van Amsterdam. Over de loonstop deelde spreker o.m. mede "Thans is er door de defensie-maatregelen te weinig werk. Wordt nu de loonstop opgeheven, dan kunnen de werkgevers de lonen drukken, harder laten werken, dus de arbeiders uitbuiten. De arbeiders moeten eensgezind zijn, dan kunnen zij hun belangen verdedigen en blijven de resultaten niet uit". In dit verband verwees van 't Schip naar de staking bij "Practica" in Amsterdam en naar de D.U.V.-staking in Emmen. Bij beantwoording van vragen deelde spreker nog mede dat de E.V.C. zich ten doel stelt, dat in de kortst mogelijke tijd zoveel mogelijk woningen worden gebouwd. Wanneer dit zover was, dan zou de E.V.C. pas overgaan tot bestrijding van de hoge huren van de nieuw gebouwde woningen.

In Zwolle besprak W. Hartog de toenemende werkloosheid. Hij bracht critiek uit op de N.V.V.-bestuurders, omdat zij poogden de werkloosheid minder ernstig voor te stellen dan ze in werkelijkheid was. Volgens hem moest de kunstmatige werkloosheid gebruikt worden om de arbeiders murw te maken. "Het is voor geen mens te begrijpen dat bij een woningnood van 350.000 woningen, 35.000 bouwvakarbeiders werkloos zijn. Dit is geen werkloosheid. Dit is een oorlogstoestand". Spreker vervolgde: "In Houtigehage zijn 1000 werkloze landarbeiders, ondanks het feit dat je het werk zo kunt aanwijzen. Daar zijn de wegen voor de boeren onbegaanbaar. Deze arbeiders hebben toen gezegd: Als de gemeente nu niet weet waar hier gewerkt kan worden, zullen wij het wel aanwijzen. Ze zijn begonnen de wegen op te knappen onder eigen gekozen leiding. Er worden loonlijsten aangelegd. Met deze loonlijsten zullen zij naast hun overbruggingsuitkering een bedrag aan loon eisen. Dit zijn K.A.B.-ers, C.N.V.-ers en N.V.V.-ers. Dit is een voorbeeld voor ons allen." Aan het eind van zijn rede deed hij een beroep op de aanwezigen de strijd voor de woningbouw op gang te brengen en druk uit te oefenen op de gemeenteraad.

G R O E P 4-B - HET ONAFILANKELIJK VERBOND VAN BEDRIJFSORGANISATIES.

Den Helder 28/1 60/200 rustig onbekende Openb. verg.
C.Oosterwijk O.V.B.*

D I E N S T G E H E I M

W.O. 6/1952, blz. 9.

In Den Helder sprak C. Oosterwijk over de D.U.W. als maatschappelijk verschijnsel. Volgens spreker zouden de toestanden in de D.U.W. van tegenwoordig slechter zijn dan voor de oorlog, toen men sprak over werkverschaffing. Spreker vervolgde: "De D.U.W. is een uitvloeisel van de sociale misstanden. De arbeiders dienen te beseffen dat wanneer zij niet gezamenlijk de strijd aanbinden tegen de verslechtering, zij meer en meer uitgebuit zullen worden. De enige weg tot verbetering is die van gezamenlijke acties. De massa-acties in de verschillende kampen ondernomen, werpen altijd nut af."

G R O E P 4-C - DIVERSEN

Zaandam	17/1	40/---	--	H.van Oostenbrugge onbekende	Verg. voorlopig actiecomité werklozen
Smalingerland	25/1	175/175	--	J.vander Heide R. Baron J. de Vos W. Hoekstra IJ. van der Heide B. Blokzijl	Verg. comité van actie

Op de vergadering in Zaandam werd een definitief actie comité samengesteld. H. van Oostenbrugge deelde mede, dat het hoog tijd werd dat de werklozen zich in een organisatie gingen verenigen om zodoende met kracht voor hun rechten op te komen. In dit verband zou hij gaarne zien dat er in Zaandam een werklozenkrant uitgegeven kon worden. Vervolgens stelde hij het probleem Hoogovens aan de orde; hij verklaarde dat er met de werkloze Zaandamse arbeiders op een ergerlijke wijze werd gesold door het arbeidsbureau en de Stichting Havenreserve. Bij de beantwoording van gestelde vragen deelde van Oostenbrugge nog mede dat spoed betracht moest worden bij het organiseren van actie voor het verkrijgen van de kerstgratificatie en de kolentoeslag. Spreker zag landelijke perspectieven voor wat de oprichting van een werklozenkrant betref.

In Houtigehage deelde R. Baron mede, dat wat er dezer dagen in dit plaatsje gebeurde, enig was in de geschiedenis van Nederland. De voorzitter van de E.V.C., Berend Blokzijl

zeide

zeide dat, al zou men de werkzaamheden verrichten zonder de alleszins verdiende beloning te ontvangen, dan zou deze actie nog altijd ruimschoots zijn vruchten afwerpen, omdat men hiermede het belang van de duizenden werklozen had gediend. Men had te Houtigehage het probleem zelf aangepakt en getoond dat de arbeiders bezield waren met de wil om te werken.

Over de samenwerking van N.V.V.-ers met E.V.C.-ers zeide spreker dat de voornaamste taak van de arbeiders bestond in het gemeenschappelijk optrekken van N.V.V.- en E.V.C.-leden. Als mogelijkheid om dit te bereiken verwees Blokzijl naar het voorbeeld van Houtigehage en de Drentse D.U.W.-arbeiders. Men moest niet zoeken naar meningsverschillen, maar dag in dag uit in fabrieken, werkplaatsen, stempellokalen ernstig werken aan het opstellen van gemeenschappelijke eisen. Spreker besloot met te zeggen: "De E.V.C. beschouwt het als haar plicht om een zodanig gemeenschappelijk optreden met het N.V.V. zowel fabrieksgewijze als op plaatselijke en landelijke schaal te bevorderen."

P E R S O N A L I A

- Baron (blz.7,9)
Reinder.
- Beldman (blz.7)
Herm.
- Berg (blz.4)
Max van den
vermoedelijk:
Berg Max van den
Wanden.
- Blokker-de Groot
(blz.5)
Geertje.
- Blokzijl (blz.9)
Berend.
- Broekman-Smit
(blz.1)
Janneken.
- Dalen (blz.6)
Ds. Willem Stradal